

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 316/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť V. T., bytom P., zastúpenej advokátom JUDr. Z. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 26/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. T. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2005 doručená sťažnosť V. T., bytom P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Z. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len okresný súd“) v konaní sťažovateľky ako navrhovateľky proti odporcovi B. B. o určenie otcovstva a o rozhodnutie o výchove a výžive mal. M. T. vedenom pod sp. zn. 13 C 26/03.

Podľa tvrdenia sťažovateľky na okresnom súde prebieha konanie vedené pod sp. zn. 13 C 26/03 o určenie otcovstva a o rozhodnutie o výchove a výžive od roku 2003. Návrh bol okresnému súdu podaný 5. februára 2003. Okresný súd 30. apríla 2004 vydal čiastočný rozsudok, ktorým určil otcovstvo k mal. M. T. Konanie o výchove a výžive v súčasnosti stále prebieha. Podľa sťažovateľky čiastočný rozsudok mal nadobudnúť právoplatnosť v súlade s § 47 ods. 2 alebo § 50 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), okresný súd túto právoplatnosť nevyznačil. Z tohto dôvodu dochádza podľa názoru sťažovateľky k prietahom v predmetnom konaní.

Sťažovateľka vidí porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom, že okresný súd neaplikoval na doručenie čiastočného rozsudku o určení otcovstva fikcie doručenia podľa § 47 ods. 2 a § 50 OSP.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Nových Zámkoch v konaní V. T. c/a B. B. o určenie otcovstva maloletej M. T., sp. zn. 13 C 26/03 porušil základné právo navrhovateľky V. T. na prejednanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Nových Zámkoch prikazuje v konaní pod sp. zn. 13 C 26/03 konať bez zbytočných prietahov, t. j. vyznačiť právoplatnosť na rozsudku vo veci samej vrátane opravného uznesenia a pokračovať v doručovaní riadne súdom ustanovenému opatrovníkovi odporcu a bez ďalších prietahov rozhodnúť o výchove a výžive maloletej M. T.

3. V. T. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Nových Zámkoch povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nové Zámky je povinný nahradiť trovy konania vo výške 6 310,- Sk na účet právneho zástupcu JUDr. Z. L. (...), a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis okresného súdu spolu s vyjadrením predsedu okresného súdu bol doručený ústavnému súdu 31. októbra 2005. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uvádza, že nezistil, že by konajúci sudca spôsobil priedahy v predmetnom súdnom konaní. Vzhľadom na zistenie sudcu, že odporca sa v mieste bydliska nezdržiava, nebolo možné aplikovať fikciu doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP a v danom prípade nebolo možné použiť ani ustanovenie § 50 OSP. Po ustanovení opatrovníčky odporcovi v osobe jeho matky nastali ďalšie problémy v doručovaní, pretože jeho matka oznámila okresnému súdu, že odporcu zastupovať nemôže, pričom nepreberala ani ďalšie zásielky doručované cestou obecného úradu či prostredníctvom polície. Je pravda, že právoplatnosť čiastočného rozsudku sa mohla vyznačiť v spise po tom, ako sa 12. mája 2005 vec vrátila z Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“), k jej vyznačeniu však došlo 21. septembra 2005. Pre nečinnosť odporcu a opatrovníčky sa v predmetnej veci okresnému súdu dosiaľ nepodarilo zistiť príjem odporcu ani jeho zamestnanie, pričom táto skutočnosť je podstatná pre rozhodnutie o právach a povinnostiach rodičov k maloletému dieťaťu. Z vyššie uvedených dôvodov predseda okresného súdu považuje sťažnosť sťažovateľky za bezdôvodnú a nesúhlasí s tým, aby sťažovateľke bolo priznané finančné zadosťučinenie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nespĺnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom

alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre naplnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Ústavný súd zisťoval stav konania okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 13 C 26/03, pričom zistil, že v uvedenej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 6. februára 2003 bola okresnému súdu podaná žaloba.

Dňa 10. februára 2003 bol určený termín pojednávania na 26. február 2003.

Dňa 26. februára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 26. februára 2003 bol mal. M. T. ustanovený opatrovník – Okresný úrad N., odbor sociálnych vecí.

Dňa 4. marca 2003 požiadal právny zástupca navrhovateľky o ustanovenie tlmočníka z jazyka maďarského.

Dňa 5. marca 2003 bol navrhovateľke ustanovený tlmočník.

Dňa 17. marca 2003 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 17. marca 2003 bol ustanovený znalec z odboru genetiky.

Dňa 26. marca 2003 požiadal znalec okresný súd o preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 2. apríla 2003 bola na okresnom súde zložená záloha pre znalca vo výške 5 000 Sk.

Dňa 24. apríla 2003 bolo vydané uznesenie okresného súdu o vyplatení zálohy znalcovi.

Dňa 10. novembra 2003 okresný súd požiadal Obecný úrad P. o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 10. novembra 2003 okresný súd požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 19. mája 2003 bol spis zaslaný znalcovi.

Dňa 4. júna 2003 súdny znalec požiadal o zaplatenie preddavku.

Dňa 5. júna 2003 bolo vydané uznesenie, ktorým okresný súd dal učtárni okresného súdu pokyn na vyplatenie preddavku znalcovi.

Dňa 25. júna 2003 bolo okresnému súde doručené podanie odporcu, ktorým oznámil, že sa nedostavil na odber krvnej vzorky z dôvodu, že bol v Nemecku, a vzniesol námietku zaujatosti znalca.

Dňa 26. júna 2003 bol odporca vyzvaný na doplnenie vznesenej námietky zaujatosti.

Dňa 10. júla 2003 bolo okresnému súde doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 11. júla 2003 okresný súd vydal uznesenie, ktorým rozhodol, že znalec z odboru genetiky nie je vylúčený z vykonávania znaleckých úkonov.

Dňa 14. júla 2003 bolo okresnému súde doručené odvolanie odporcu, ktoré odporca podal 10. júla 2003 na krajskom súde.

Dňa 13. augusta 2003 bol spis predložený krajskému súde na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 18. septembra 2003 sa spis vrátil z krajského súdu (krajský súd potvrdil uznesenie prvostupňového súdu).

Dňa 7. októbra 2003 okresný súd doručoval odporcovi zásielku cestou Policajného zboru.

Dňa 16. októbra 2003 znalec podal okresnému súdu znalecký posudok z oblasti genetiky.

Dňa 17. októbra 2003 okresný súd rozhodol o odmene znalca.

Dňa 17. októbra 2003 okresný súd požiadal Policajný zbor a Obecný úrad P. o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 7. novembra 2003 bola okresnému súdu doručená odpoveď Policajného zboru o tom, že zásielku sa nepodarilo odporcovi doručiť.

Dňa 13. novembra 2003 bol určený termín pojednávania na 26. november 2003.

Dňa 26. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie (odporca nebol prítomný).

Dňa 26. novembra 2003 doručoval okresný súd zásielku odporcovi prostredníctvom Obecného úradu P.

Dňa 26. novembra 2003 bolo okresnému súdu predložené odvolanie odporcu, ktoré bolo podané krajskému súdu 5. novembra 2003.

Dňa 27. novembra 2003 okresný súd doručoval odporcovi zásielku prostredníctvom Obecného úradu P.

Dňa 2. decembra 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie odporcu.

Dňa 16. decembra 2003 bola doručená správa Policajného zboru o doručovaní zásielky odporcovi (zásielku sa nepodarilo doručiť).

Dňa 15. januára 2004 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu.

Dňa 27. februára 2004 krajský súd rozhodol o odvolaní odporcu tak, že odvolanie zamietol.

Dňa 17. marca 2004 sa spis vrátil okresnému súdu.

Dňa 2. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 14. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie.

Dňa 22. apríla 2004 bol okresnému súdu doručený návrh na vydanie čiastočného rozsudku.

Dňa 30. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie (odporca nebol prítomný).

Z 30. apríla 2004 sa v spise nachádza úradný záznam o tom, že matka odporcu ospravedlnila jeho neúčast' na pojednávaní.

Dňa 30. apríla 2004 bol vydaný čiastočný rozsudok, ktorým okresný súd určil, že odporca je otcom maloletej. Právoplatnosť nadobudol 3. januára 2005. Doložka právoplatnosti bola vyznačená 21. septembra 2005.

Dňa 26. mája 2004 požiadal právny zástupca navrhovateľky o vydanie opravného uznesenia.

Dňa 27. mája 2004 bolo okresným súdom vydané opravné uznesenie. Odporca nebol zastihnutý.

Dňa 16. apríla 2004 okresný súd požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 17. júna 2004 došlo okresnému súdu podanie právneho zástupcu navrhovateľky.

Dňa 2. augusta 2004 okresný súd vyzval odporcu na predloženie pracovnej zmluvy.

Dňa 2. augusta 2004 okresný súd požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 21. septembra 2004 okresný súd opäť urgoval Policajný zbor, aby doručil zásielku odporcovi.

Dňa 28. septembra 2004 Policajný zbor informoval okresný súd, že odporca sa v mieste bydliska zdržuje nepravidelne.

Dňa 29. septembra 2004 okresný súd požiadal o doručenie zásielky Obecný úrad P.

Dňa 15. októbra 2004 právny zástupca navrhovateľky požiadal okresný súd o vyznačenie právoplatnosti na čiastočnom rozsudku.

Dňa 22. októbra 2004 okresný súd urgoval Obecný úrad P., aby doručil zásielku odporcovi.

Dňa 22. októbra 2004 okresný súd vrátil právnenému zástupcovi navrhovateľky čiastočný rozsudok z dôvodu, že ešte nenadobudol právoplatnosť.

Dňa 26. októbra 2004 Obecný úrad P. informoval okresný súd, že doručenie zásielky odporcovi bolo neúspešné.

Dňa 28. októbra 2004 okresný súd požiadal Obecný úrad P. o oznámenie identifikačných údajov rodičov odporcu.

Dňa 28. októbra 2004 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Policajného zboru o neúspešnom doručení zásielky odporcovi.

Dňa 9. novembra 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie Obecného úradu P., ktorým boli oznámené identifikačné údaje rodičov odporcu.

Dňa 11. novembra 2004 okresný súd ustanovil matku odporcu za jeho opatrovníka.

Dňa 5. januára 2005 matka odporcu oznámila okresnému súdu, že nemôže odporcu v konaní zastupovať.

Dňa 10. januára 2005 okresný súd vyzval matku odporcu, aby uviedla, či jej podanie zo 4. januára 2005 (doručené 5. januára 2005) je odvolanie.

Dňa 26. januára 2005 okresný súd požiadal o doručenie zásielky Policajný zbor a Obecný úrad P.

Dňa 7. februára 2005 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Obecného úradu P., v ktorom sa uvádza, že matka odporcu odmietla prevziať zásielku.

Dňa 15. februára 2005 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Policajného zboru, v ktorom sa uvádza, že matka odporcu odmietla prevziať zásielku.

Dňa 16. februára 2005 okresný súd opäť doručoval zásielku matke odporcu s poučením podľa § 50 OSP. Zásielka bola doručovaná cestou Policajného zboru a Obecného úradu P.

Dňa 28. februára 2005 došlo okresnému súdu oznámenie Obecného úradu P., že matka odporcu odmietla zásielku prevziať.

Dňa 1. marca 2005 došlo okresnému súdu oznámenie Policajného zboru, že matka odporcu zásielku odmietla prevziať.

Dňa 12. apríla 2005 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní matky odporcu krajskému súdu.

Dňa 5. mája 2005 krajský súd odvolanie matky odporcu odmietol ako oneskorene podané.

Dňa 12. mája 2005 sa spis vrátil okresnému súdu.

Dňa 16. mája 2005 okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu matke odporcu s poučením podľa § 50 OSP. O doručenie zásielky bol požiadaný aj Policajný zbor.

Dňa 13. júna 2005 bola okresnému súdu doručená žiadosť znalca o vyplatenie znalečného.

Dňa 30. júna 2005 okresný súd vydal uznesenie o odmene znalca.

Dňa 30. júna 2005 okresný súd požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi a jeho matke .

Dňa 27. júla 2005 došlo oznámenie Policajného zboru o tom, že odporca a jeho matka sa na uvedenej adrese nezdržiavajú.

Dňa 16. augusta 2005 okresný súd opätovne požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi a jeho matke.

Dňa 30. augusta 2005 okresný súd opätovne požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky odporcovi a jeho matke.

Dňa 31. augusta 2005 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Policajného zboru o tom, že zásielku nie je možné doručiť.

Dňa 19. októbra 2005 Policajný zbor oznámil okresnému súdu, že odporca a jeho matka sa na adrese svojho bydliska nezdržiavajú.

Dňa 27. septembra 2005 okresný súd požiadal Obecný úrad P. o podanie správy, či sa v obci zdržuje odporca a jeho matka.

Dňa 10. októbra 2005 bola okresnému súdu doručená odpoveď Obecného úradu P.

Dňa 11. októbra 2005 Policajný zbor oznámil okresnému súdu, že doručenie zásielky odporcovi a jeho matke bolo neúspešné.

Dňa 13. októbra 2005 okresný súd požiadal Policajný zbor o doručenie zásielky matke odporcu na adresu jej zamestnávateľa.

Dňa 19. októbra 2005 bol určený termín pojednávania na 11. november 2005.

Na základe sťažnosti a vyžiadaného spisu okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že zistený priebeh konania okresného súdu nenasvedčuje tomu, že by mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože okresný súd konal priebežne, ním vykonávané úkony boli efektívne a z toho dôvodu k priesťahom v konaní, ktoré by boli subjektívne zavinené okresným súdom, nedošlo. Priesťahy spôsobované v rámci doručovania odporcom a jeho opatrovníčkou nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu, pretože okresný súd využíval všetky možnosti doručovania (napr. doručovanie cestou polície a obecného úradu). Keďže v dôsledku odvolania

ustanovenej opatrovníčky sa spis z krajského súdu vrátil 12. mája 2005 a k vyznačeniu právoplatnosti došlo 21. septembra 2005, nemožno hovoriť o prieťahoch v konaní.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2005